فرهیختگان
@farhikhtegandaily
WWW.FDN.IR

برای طرح جدید دیوارنگاره میدان ولیعصر(عج)

جز همدلی نباشد مان مرهمی دگر

عاطفه جعفری
روزنامه‌نگار

آه از غمی که تازه شود با غمی دگر؛ یک هفته هم نگذشته بود که دیوارنگاره میدان ولیعصر(عج) با رنگ سرخ و سیاه از غم بزرگ نبودن حاج قاسم سلیمانی برایمان می گفت، اما با آوار غمی دیگر، این دیوارنگاره صبح روز گذشته تغییر کرد و اسامی سرنشینان این هواپیما بر آن جای گرفت؛ دیوارنگاره جدید میدان ولیعصر(عج) با درج شعر «آه از غمی که تازه شود با غمی دگر/ جز همدلی نباشدمان مرهمی دگر؛ #داغ-سنگین تر-شد» به مناسبت شهادت جمعی از هموطنان عزیزمان در سانحه هوایی نصب شد. این دیوارنگاره با ادای احترام تمام‌قد به جانباختگان حادثه سرنگونی هواپیما و مراسم تشییع پیکر شهید سلیمانی در کرمان رونمایی شد. در این دیوارنگاره اسامی شهدای سانحه هواپیمایی بوئینگ اوکراینی و جانباختگان مراسم تشییع سردار سلیمانی در کرمان آمده است. در این گزارش به اهمیت این دیوارنگاره و طراحی جدید آن پرداخته‌ایم.

طرح‌های مختلف دیوارنگاره میدان ولیعصر(عج) در مقاطع زمانی مختلف

دیوارنگاره چه زمانی متولد شد؟

فعالیت دیوارنگاره میدان ولیعصر(عج) در بهمن‌ماه سال ۱۳۹۱ آغاز شد و حال با گذشت هفت سال از عمرش، می‌توان آن را به‌مثابه یک رسانه در نظر گرفت، چراکه در اکثر مواقع با کمپین‌های مختلف، زبان گویای مهم‌ترین دغدغه‌های مردم شده است. کمپین‌هایی مانند «اقدام تا عمل»، «عیدی برای همه» و «آسان و آسمانی» ازجمله کمپین‌هایی هستند که به موضوعات «حرکت مسئولان به سمت مردم، برای رفع مشکلات آنها»، «همیاری برای شادی خانواده نیازمند در عید نوروز۹۸» و «زمینه‌سازی برای ازدواج آسان جوانان» اشاره داشته است. از دیگر موارد اهمیت دیوارنگاره میدان ولیعصر(عج) می‌توان به به‌روز بودن، پیام داشتن و گرافیک خوب آن اشاره کرد که این نکات باعث ایجاد بحث و گفت‌وگو میان مردم و کارشناسان شده و دقیقا به همین علت است که آنها دیوارنگاره میدان ولیعصر(عج) را یک رسانه موثر می‌دانند. برای بسیاری از افرادی که این دیوارنگاره را از نزدیک تماشا می‌کنند، شاید اولین سوال این باشد که ابعاد و اندازه‌اش چقدر است؟ دیوارنگاره میدان ولیعصر(عج) ۱۸۵۰×۴۷۵۰ سانتی‌متر است و به نحوی بزرگ‌ترین دیوارنگاره ایران محسوب می‌شود. در روند تولید این دیوارنگاره، پنج کارشناس از ایده‌پردازی تا اجرا روی آن کار می‌کنند و هر طرح چندین مرتبه از نظر کیفی مورد بررسی قرار می‌گیرد. دست آخر باید گفت از بهمن‌ماه سال ۱۳۹۱ تاکنون بیش از ۴۰ دیوارنگاره درباره موضوعات مختلف طراحی، چاپ و نصب شده است و این مسیر با تلاش جوانان خانه طراحان انقلاب اسلامی ادامه دارد.

اهمیت رسانه بودن دیوارنگاره میدان ولیعصر(عج)

می‌گوید: «خانه طراحان انقلاب اسلامی، جرقه اولیه این کار را زد. اینکه دیوارنگاره‌ای با مساحت ۱۰۰۰ متر مربع، طراحی، ساخته و منتشر شود، کار جمع زیادی است که هریک اگر نباشند، کار قابلیت انتشار ندارد. از آنهایی که در جلسه ایده می‌دهند تا دوستانی که رول به رول این دیوارنگاره بزرگ را در یک سالن ورزشی سرپوشیده به هم می‌چسبانند تا تبدیل به این تابلوی بزرگ شود، همه به یک اندازه در این کار سهیم هستند.» دوست‌محمدی درباره انتخاب این محل برای نصب دیوارنگاره هم می‌گوید: «تا آنجا که من می‌دانم، انتخاب ساختمان برای اکران این دیوارنگاره‌ها، با دو علت بوده است؛ اول اینکه ساختمان، خالی از سکنه است و دوم اینکه محل آن، محل مناسبی است که هم در دید عموم مردم و در یک معبر شلوغ است و هم جذابیت بصری میدان ولیعصر(عج) را افزایش داده است.» این صحبت‌های محمدرضا دوست‌محمدی خالق برخی تصاویری است که روی این دیوارنگاره نقش بسته است. او درباره همکاری‌اش با خانه طراحان می‌گوید: «اولین دیدار ما در روزهای آخر سال بود؛ نزدیک عید نوروز. جلسه اول برگزار شد و نتیجه آن جلسه، این شد که کاری تولید کنیم تا حال مردم را خوب کند و آنها را از فضای خمودگی و روزمرگی دربیاورد و شادابی نوروز را به مردم منتقل کنیم.» نتیجه این مشارکت و همکاری «سلفی عیدانه» بود. چون کار اول بود و با آن ابعاد، اکران شده بود، خیلی دوست داشتم و کنجکاو بودم بدانم واکنش مردم به این تصویر چیست؟ برای همین یک بار رفتم در میدان ولیعصر (عج) گوشه‌ای ایستادم و رفتار مردمی را که چشم‌شان به آن سلفی عیدانه می‌افتاد، زیر نظر گرفتم. خدا را شکر بیشتر واکنش‌ها مثبت بود و حتی خیلی وقت‌ها میمیک خندان شخصیت‌های این دیوارنگاره، روی چهره مردم هم تاثیر می‌گذاشت.» دوست‌محمدی معتقد است که این دیوارنگاره به‌مثابه یک رسانه به‌روز عمل می‌کند و این رسانه بودن و به‌روز بودن هم از تصویرهایی که با توجه به شرایط کشور، بر این دیوارنگاره نقش بسته، مشخص است.»

عکس‌های جانباختگان بر دیوارنگاره با طرح‌های دیگر جای می‌گیرد

علی محمدی، طراح دیوارنگاره جدید میدان ولیعصر(عج) است. او درباره شرایط کلی این دیوارنگاره می‌گوید: «دیوارنگاره میدان ولیعصر(عج) به‌عنوان یک رسانه ملی عمل می‌کند و این را از این منظر می‌گویم که این دیوارنگاره، بخش قابل توجهی از مردم را تحت تاثیر قرار می‌دهد و بازتاب‌های رسانه‌ای هم این مساله را می‌گوید که در سطح ملی و بین‌المللی تحت تاثیر این دیوارنگاره هستند.» می‌پرسم این تاثیر رسانه‌ای در کار شما چه تاثیری دارد و می‌گوید: «ببینید، همین مساله تاثیرگذاری باعث می‌شود ما همیشه بازتاب‌دهنده اتفاقات مهم جامعه باشیم و نسبت به آن واکنش نشان دهیم.» از دیوارنگاره قبلی که در مورد سردار شهید حاج‌قاسم سلیمانی بود، می‌پرسم و محمدی می‌گوید: «هفته گذشته و با آن جمعه تلخ ۱۳ دی که برای همه ایرانی‌ها گذشت، باعث شد شنبه‌شب دیوارنگاره جدید را طراحی کنیم و تغییر دهیم.» می‌پرسم می‌خواستید چقدر طرح را روی دیوارنگاره با موضوع انتقام سخت نگه دارید و می‌گوید: «هیچ زمان خاصی برای تغییر این دیوارنگاره وجود ندارد. به شرایط کشور بستگی دارد. ما خودمان قصد داشتیم این طرح را با محتوای متفاوت‌تری درباره فضای روز جامعه و اتفاقات هفته گذشته تغییر بدهیم، اما متاسفانه حادثه هواپیمای اوکراینی پیش آمد و احساس کردیم بخش قابل توجهی از جامعه درگیر این شوک خبری هستند و انتظار دارند از این دیوارنگاره تصویری را ببینند که دغدغه میلیون‌ها ایرانی است. برای همین روز شنبه ایده‌پردازی و بعد هم اجرای کار صورت گرفت و ساعت ۴ صبح یکشنبه طرح نصب شد و در معرض دید عموم مردم قرار گرفت.» از محتوای طرح جدید می‌پرسم که چه چیزی را برای طرح در نظر گرفتند و می‌گوید: «چیزی حدود ۲۰۷ اسم از اسامی جانباختگان هواپیما و تشییع سردار شهید حاج‌قاسم سلیمانی در کرمان، روی کار درج شده است و امیدواریم قدمی باشد در ادای دین به قربانیان این حادثه و همراهی با مردم و تسلیت به خانواده‌هایی که عزیزان‌شان را در این حادثه از دست دادند.» با توجه به اینکه خیلی‌ها می‌گفتند چرا عکس‌های این افراد روی دیوارنگاره نصب نشده است، همین را از محمدی پرسیدم و او می‌گوید: «اتفاقا در مرحله اول طرح کار، سراغ این موضوع رفتیم. اما دو محدودیت داشتیم؛ تصاویر همه این افراد را در اختیار نداشتیم و نمی‌توانستیم گزینشی انتخاب کنیم. مساله بعدی هم این بود که تصاویری که در فضای مجازی وجود داشت، برخی از آنها تصاویر حریم خصوصی بود و محدودیت داشتیم، بقیه عکس‌ها هم برای این طرح، عکس خوب و با کیفیتی نبودند. برخی عکس‌ها شاید در موبایل و فضای مجازی خوب باشد، اما برای چاپ در سایز بزرگ مناسب نیست. هدف خودمان هم این بود که عکس‌هایشان را روی دیوارنگاره کار کنیم، اما نشد.» می‌پرسم امکان دارد برای طراحی دوباره سراغ خانواده‌هایشان بروید و عکس از آنها بگیرید تا عکس‌هایشان به‌جای اسم روی دیوارنگاره قرار بگیرد؟ می‌گوید: «من فکر می‌کنم اگر این امکان فراهم شود و عکس‌هایشان را داشته باشیم، دست ما را برای تولیدات دیگر باز می‌کند. ضمن اینکه فضای جامعه هم تعیین کننده است، البته امیدوارم از این به بعد شاهد اتفاقات خوب و امیدوارکننده باشیم و دیگر نخواهیم برای غم و اندوهی که بر کشور سایه می‌افکند، طرحی را تولید کنیم.» از طراحی کار و اینکه چند نفر بودند، می‌پرسم و می‌گوید: «یک تیم پنج‌نفره طراحی را برعهده گرفته‌اند و یک تیم هم که از چهار تا هفت متغیر است، کار ایده‌پردازی را انجام می‌دهند.»